

Sabiedrības līdzdalības iespējas politikas plānošanas un likumdošanas procesos

Lelde Eņģele, Latvijas Dabas fonds
08.10.2013.

Sekmīgai līdzdalībai svarīgi

- **Mērķis**
 - fakti un pamatojums
 - zināt un izmantot savas iespējas
- **Informācijas avots**
 - pašvaldības mājaslapa, plašsaziņas līdzekļi, sadarbības partneri u.c. www.mk.gov.lv
 - www.varam.gov.lv u.c. ministriju mājaslapas
 - www.saeima.lv
 - MK e-portfelis
- **Ievērot noteikto procedūru un termiņus**
 - sabiedriskās apspriešanas
 - dokumentu saskaņošana Ministru kabinetā (MK noteikumi “Ministru kabineta kārtības rullis”)
 - dokumentu izskatīšana Saeimā
 - dokumentu izskatīšana pašvaldībā

Dokumentu saskaņošana Ministru kabinetā

- Dokumenta sākotnējās redakcijas sagatavošana
 - *darba grupas, neformālas konsultācijas*
- Izsludināšana VSS (ja steidzamības kārtā, tad uzreiz skata MK sēdē)
 - *pieteikšanās uz atzinumu (trešdienas)*
 - *sniedz atzinumu - pamatotus iebildumus par dokumenta redakciju (parasti 2 nedēļu laikā)*
- Starpinstitūciju saskaņošana
 - *diskusijas sanāksmēs un/vai elektroniskā saskaņošana*
- Izskatīšana VSS (ja ir nesaskaņoti iebildumi)
 - *var piedalīties un aizstāvēt savu viedokli*
- Izskatīšana MK komitejas sēdē (ja ir nesaskaņoti iebildumi)
 - *var piedalīties un aizstāvēt savu viedokli*
 - *var rakstīt vēstuli Premjeram*
- Izskatīšana MK sēdē
 - *var piedalīties un aizstāvēt savu viedokli*

Likumprojektu izskatīšana Saeimā

- **apstiprina 3 lasījumos** (ja steidzamības kārtā – 2 lasījumos)
- pirms 1. lasījuma un pēc 1. lasījuma un 2. lasījuma **izskata atbildīgā komisija** (vides un dabas aizsardzības jomā – parasti Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija)
 - *dalība diskusijās komisijas sēdēs un komisijas izveidotās darba grupās;*
 - *viedokļa skaidrošana un lobēšana pie deputātiem*
- apstiprina arī valsts pozīcijas, valsts līmeņa plānošanas dokumentus

Citas iespējas līdzdalībai

- **Sabiedriskās (publiskās) apspriešanas**
 - politikas plānošanas dokumentiem, teritorijas plānošanas dokumentiem, SIVN un IVN procesā, dabas aizsardzības plāniem
- **Padomes, darba grupas, komisijas**
 - piemēram, Vides konsultatīvā padome, Ķemeru NP konsultatīvā padome u.c. ĪADT konsultatīvās padomes
- **Sadarbības partneri un domubiedri**
 - citas NVO, valsts un pašvaldību iestādes, eksperti
- **Tikšanās ar atbildīgajām amatpersonām, ministriem, deputātiem**
- **Vēstules, akcijas u.c.**

Aktuālie politikas plānošanas dokumenti

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam

Lauku attīstības programma 2014. – 2020. gadam

Rīcības programma Zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020. gadam

Partnerības līgums Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodam un Darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība”

Lauku attīstības programma 2014. – 2020. gadam

- zaļā komponente
- aktīvs lauksaimnieks
- lopu vienības (l.v.) zālāju apsaimniekotājiem
- MLA un Natura 2000 maksājumu saņemšana saistīta ar l.v.
- BDUZ finansējums un nosacījumi (likmes diferenciācija)
- biedrības un nodibinājumi kā BVZ apsaimniekotāji (ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas)
- citi agrovides pasākumi
- mežu “vides” pasākumi (baltalkšņu un apšu novākšana, apmežošana, kopšana, atzarošana)
- meliorācijas sistēmu rekonstrukcija

Daži piemēri – normatīvo aktu apstiprināšanas un līdzdalības “ērķšķainais ceļš” (I)

- **grozījumi Ķemeru nacionālā parka likumā**
 - pēc izsludināšanas VSS diskusija par neitrālo zonu dolomītu karjera teritorijā un valsts zemes atsavināšanas nosacījumiem (ĶNP fonda un LDF iebildumi)
 - NVO iebildumi tika ņemti vērā un likumprojekts ir nonācis Saeimā un apstiprināts 1. lasījumā
 - jāseko līdz priekšlikumiem uz 2. un 3. lasījumu

Daži piemēri – normatīvo aktu apstiprināšanas un līdzdalības “ērķšķainais ceļš” (II)

- **grozījumi ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos** (sanitāro ciršu regulējums)
 - nesekmīga diskusija par ZM un LDF iebildumiem starpinstitūciju saskaņošanā
 - pēc diskusijas 07.06.2013. VSS par dabas parka “Engure” noteikumiem panākta vienošanās par sanitāro ciršu regulējumu arī visos tobrīd atvērtajos ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (formulējumi tiek izmantoti arī šogad aktuālajos noteikumos)

Daži piemēri – normatīvo aktu apstiprināšanas un līdzdalības “ērķšķainais ceļš” (III)

- MK noteikumi “**Noteikumi par koku ciršanu mežā**” un “**Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā**”
 - noteikumu projekta izstrāde ZM organizētajā darba grupā (panākta vienošanās par lielāko daļu jautājumu),
 - iebildumu sniegšana pēc izsludināšanas VSS, starpinstitūciju saskaņošana, diskusija MKK un MK sēdē,
 - MK sēdes protokollēmumā uzdevums ZM izveidot **darba grupu, iekļaujot tajā dabas aizsardzību un meža nozari pārstāvošās organizācijas, un izvērtēt meža apsaimniekošanas telpiskā plānojuma principus, iespēju ieviest miera periodu putnu ligzdošanas laikā un iespējas samazināt esošos aprobežojumus un nosacījumus koku ciršanai** un sagatavoto informatīvo ziņojumu iesniegt VK līdz **31.12.2014.**

Daži piemēri – normatīvo aktu apstiprināšanas un līdzdalības “ērķšķainais ceļš” (IV)

- **Grozījumi MK noteikumos “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”**
 - **17.12.2012.** MKK sēdes protokollēmumā uzdevums VARAM 2 nedēļu laikā veikt atkārtotu saskaņošanu ar ZM un LDF,
 - pēc meža nozares NVO vēstules Ministru prezidentam, Ministru prezidenta rezolūcijas un sekojošās saskaņošanas noteikumu projekts tika apstiprināts **28.05.2013.** MK sēdē,
 - biotopu veidi “Veci vai dabiski boreāli meži” un “Veci un dabiski purvaini meži” stāsies spēkā **01.01. 2014.**, protokollēmumā noteikts, ka VARAM līdz 31.12.2013. jā sagatavo un jā iesniedz VK kritēriji aizsargājamo mežu un purvu biotopu noteikšanai, pamatojoties uz ZM sagatavotajiem priekšlikumiem

Izaicinājumi līdzdalības procesā

- finansējums līdzdalības aktivitātēm ir atkarīgs no organizācijas sekmēm projektu piesaistīšanā
- NVO aktvitāšu laika grafiks ir pakārtots valsts pārvaldes (un pašvaldību) institūciju aktivitātēm un reizēm grūti prognozējams
- līdzdalība prasa kompetentu ekspertu iesaistīšanos, kuri ir aizņemti savā pamatdarbā
- nepieciešamas efektīvas darba metodes
- vēlama efektīva vairāku NVO sadarbība
- nepieciešams plašākas sabiedrības atbalsts un savlaicīga viedokļa skaidrošana “opponentiem”

Paldies par uzmanību!

Latvijas Dabas fonds

Rīga, Dzirnavu iela 73-2

www.ldf.lv

twitter.com/ldf_lv

Tel. 6783 0999

ldf@ldf.lv

